

NOTATKA Z KONFERENCJI

W dniach 15-16 grudnia 2016 roku odbyła się interdyscyplinarna konferencja „**Literackie i paraliterackie formy dokumentów osobistych w doświadczeniach badawczych**”. Organizatorami wydarzenia były Instytut Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, Instytut Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Sekcja Metodologii Badań Społecznych Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. Była to trzecia – po spotkaniach w Łodzi (2014) i Wrocławiu (2015) – konferencja z cyklu **Rzeczywistości kulturowe i teksty pisane**.

Spotkanie miało **formułę konferencyjno-warsztatową**.

Klasyczne wystąpienia w formie referatów zostały podzielone na osiem sesji tematycznych. Skupiały się one wokół problematyk: różnego wykorzystania gatunków biograficznych w obszarze nauki i sztuki; ucieleśnienia w relacjach literackich; doświadczeń granicznych w dokumentach osobistych; problemów z interpretacją subiektywnych narracji; a także pamięci, wartości, władzy i kobiecości w literackich i paraliterackich tekstach autobiograficznych.

Kolejne sesje referatów były od siebie oddzielone spotkaniami o charakterze praktycznym, podczas których prowadzący wraz ze słuchaczami interpretowali wybrane teksty pisane i mówione (m.in. wspomnienia Oli Watowej, „Proces” Franza Kafki, biografie pracowników akademickich).

Połączenie trybu konferencyjnego z elementami pracy dyskusyjnej i warsztatowej doskonale się sprawdziło. Po pierwsze jako rozwiązanie porządkujące kształt obrad. Tryb żywego debatowania gęsto przeplatający ciągi referatów odciążał aparaty poznawcze uczestników konferencji i pozwalał złapać oddech przed kolejnymi partiami prezentowanej wiedzy. Po drugie, formuła spotkania miała niewątpliwym wymiar integracyjny – nie brakowało czasu na wymianę myśli, dyskutanci mieli sposobność dopytania referentów o główne wątki wystąpień, a niekiedy starczało czasu nawet na podążanie za dygresjami i krążenie wokół poruszanych tematów. Zamiarem organizatorów było nie tylko umożliwienie badaczom prezentacji wyników badań własnych, ale także stworzenie przestrzeni do dyskusji na ich temat. Taki sposób obradowania jest dziś coraz rzadszą praktyką podczas konferencji naukowych.

Wątki teoretyczne i metodologiczne podczas konferencji koncentrowały się wokół **procesów deskrypcji, interpretacji i kreacji** w metodzie biograficznej stosowanej na gruncie socjologii oraz w innych dziedzinach nauki i sztuki, które wykorzystują dokumenty osobiste. Style pracy z narracją biograficzną prezentowane przez przedstawicieli różnych dziedzin humanistyki (socjologów, kulturoznawców, literaturoznawców, historyków) różniły się, przede wszystkim, szukaniem tekstualnych lub pozatekstualnych **kontekstów dla analizy źródeł**, a także podejściem do **prezentacji wyników badań** opartych o analizy dokumentów osobistych.

Jeśli chodzi o kwestię metod analizy, badacze biografii kierowali swoje poszukiwania albo w głąb tekstu (czy też korpusu tekstów), albo wychodzili poza tekst (ku cielesnym praktykom lub ku teorii). Jak pokazał przegląd prac prowadzonych przez referentów, dokumenty osobiste analizowane bywają jako odrębne, swoiste rzeczywistości, które same dla siebie dostarczają kategorii interpretacyjnych; bądź też jako praktyki dyskursywne będące częścią pozatekstowej rzeczywistości, dlatego wyjaśniane przez pozatekstowe kategorie.

W kwestii komunikowania rezultatów badań stanowiska uczestników konferencji również były podzielone. Z jednej strony pojawiły się głosy mówiące o tym, że sama deskrypcja może być konkluzywnym tekstem, gdyż język nauk społecznych i humanistycznych – nieprzezroczysty, mający wiele wspólnego z językiem literackim – jest sam w sobie narzędziem analitycznym. Z drugiej strony stali badacze, którzy opowiadali się za wychodzeniem poza idiograficzny opis po to, by jednostkowe oglądy świata konfrontować z logiką teorii i szukać uogólnień.

Uczestnicy spotkania zgadzali się natomiast co do tego, że niezależnie od reprezentowanej dyscypliny naukowej i optyki badawczej, zapis doświadczenia jest problematyczny zarówno jako samo działanie (praktyka tekstualizacji przeżycia), jak i jako rezultat działania (tekst, narracja, dokument). Konferencja „**Literackie i paraliterackie formy dokumentów osobistych w doświadczeniach badawczych**” pokazała, że być może najlepszym rozwiązaniem problemów powstających na styku światów przedstawionych, światów przeżywanych i światów społecznych są interdyscyplinarne praktyki badawcze.

W tak ciekawej i otwartej formie mogliśmy obradować dzięki zaangażowaniu kilku osób. Koncepcyjny i merytoryczny nadzór nad programem sprawowali: dr Wojciech Doliński (IS UW), prof. UW dr hab. Grażyna Woroniecka (ISNS UW) oraz dr Andrzej Rostocki (PTS). Organizacyjną stroną konferencji zajęli się doktoranci ISNS UW: mgr Michał Florysiak (organizacja i obsługa gości), mgr Maria Buko (obsługa gości), mgr Karolina Całkowska (obsługa gości i zdjęcia) oraz Kaja Rożdżyńska-Stańczak (kamera).

Serdecznie dziękujemy Organizatorom za przygotowanie i obsługę wydarzenia.

Sprawozdanie: Katarzyna Kalinowska (ISNS UW)